

sten af 4. April, at den — som det ogsaa blev sagt i Formiddags — egentlig kun var en Udfyldning af Tankestreger, der stod i Overenskomsten af 12. Marts, at Hovedsagen er Overenskomsten af 12. Marts, fordi det er en Overenskomst om selve Grundlovsforslaget, hvorimod Tankestregerne, som staar i § 32, i Forhold dertil er noget ganske sekundært, og det kunde meget godt tænkes, at man reviderede disse Tankestreger eller havde ladet dem staa aabne endnu en Stund, uden at Overenskomsten om Grundloven i mindste Maade var kommet i Fare. Der er den Mulighed, at man ved Forholdenes Udvikling ligesom kunde komme til at forveksle, hvad der er det væsentlige i Overenskomsten, og hvad der er det sekundære. Det gaar dog ikke her, hvor det drejer sig om saa store og vigtige Landsinteresser, som det kan gaa i Kortenspil, at man siger: Bordet fanger. Det kan jo godt være, at man, efterhaanden som Valglovssagen udvikles, udarbejdes i alle Enkeltheder, kommer til offentlig Diskussion og sættes under Forhandling, paa forskellige Punkter opdager Ting, som gør, at man synes, det kunde være rimeligt paa mange Punkter, maaske i det hele og store, at faa Valglovsforslaget forandret, og det vil ikke i mindste Maade kunne sammenlignes med dette at komme ind paa at forandre Overenskomsten af 12. Marts. Det er klart, at Enkeltheder som Valglovsforslaget skal jo med, for at det hele kan føres ud i det praktiske Liv, men det er, som sagt, en meget væsentlig Forskel paa hele den Maade, hvorpaa man stiller sig til og forhandler om Valglovsforslaget, og hvad dertil hører, Tankestregerne i § 32, og saa den Maade, hvorpaa man stiller sig til og forhandler om alt det andet. Jeg kunde godt tænke mig, at disse Tankestreger hensigtsmæssigt kunde have været udfyldte paa en saadan Maade, som det højtærede Medlem fra Assens (Klaus Berntsen) i sin Tid antydede, at man gik til at opretholde Enmandskredsene, som jo er det kapitale i de tre Grundlovspar-tiers Ønsker, og som har været bestem-mende for Valglovsoverenskomsten, men lod de store Byer vælge efter Forholdstal, fordi alt det, der deler Kredsene i Landet i geografisk afsluttede Helheder, jo ikke gør sig gældende i Byerne, navnlig ikke i København, som Grundlag for en Kredsinddeling, og det derfor er rimeligt der at foretage Valg under eet. Denne Tanke er formentlig ikke blevet til noget paa Grund af den Modstand, som vi hørte

i Formiddags fra det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borgbjerg), idet han mente, at det var en Forsyndelse imod Retfærdigheden, at man skulde have Forholdstalsvalg i København, men at det store Parti, som han repræsenterede, skulde udelukkes fra at gøre sig forholdsmæssigt gældende f. Eks. i Hjørring Amt. Men dette Forslag om at lade den store By — og muligvis andre Byer — være en Kreds for sig, der vælger efter Forholdstal, har intet at gøre med det, som er Grundtanken i Kravet om Forholdstal. Det er i Virkeligheden en praktisk Gennemførelse af Enmandskredse paa en saa stor geografisk, levende Helhed, som en By altid er. Og naar det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds mente, at noget saadant slet ikke kunde gennemføres eller leve i Praksis, ja, saa maa jeg bare henvise til, hvad der virkelig eksisterer og lever og virker i Württemberg, hvor man netop har en Valgordning med Enmandskredse, men hvor Stuttgart vælger efter Forholdstalsvalg, netop ud fra den Betragtning, at der gør sig væsentlig andre Forhold gældende i en saadan stor By, der med sin Størrelse er en levende Enhed, end i de naturligt afgrænsede geografiske Helheder, som Enmandskredsene rundt omkring i Landet udgør.

Jeg kunde tænke mig, at hvis Tankestregerne stod endnu i § 32, vilde Diskussionen og den offentlige Mening samle sig mere og mere om den Tankegang, som det højtærede Medlem fra Assens oprindelig udtalte, medens Tankerne nu, under Fornemmelsen af det uheldige i det foreliggende Valglovsforslag, synes mere og mere at gaa bort til det, som mange med mig anser for at være det uheldigste, nemlig Forholdstalsvalg i Amtskredse. Hvordan vi ser paa Forholdstalsvalg, og specielt paa Forholdstalsvalg i Amtskredse med Listevalg, skal jeg ikke komme ind paa her, da dette Spørgsmaal ikke ligger for her, hvor Diskussionen holder sig indenfor Rammen af 4. April. Men jeg vil dog gøre opmærksom paa, at det, netop fordi den anden Vej er spærret, ser ud til, at man glider mere og mere ud ad den Vej, og at Tanken om Amtskredse kommer mere og mere i Forgrunden. Jeg vilde i høj Grad beklage det. Den Indrømmelse til Forholdstalsvalg, som er sket ved Overenskomsten af 4. April, er jo kommet lige som dumpende ned, idet der ikke er nogen, der vil sige god for den. Der er nok fra radikal Side udtalt adskillig Sympati for Forholdstalsvalg, men der er alligevel